

De economische crisis van 2007+ in relatie tot de besprekingen door Frans Kerstholt van een boek van Paul Krugman (2012) en een beter boek van Thomas Colignatus & Hans Hulst (2003)

Thomas Colignatus, 20 april 2013
<http://thomascool.eu>

Inleiding

Steen des aanstoots is de boekbespreking door Frans Kerstholt (2012) in *Civis Mundi*, van het boek van Paul Krugman (2012) *End This Depression Now*. FK vergelijkt de aanpak van PK met de neoliberale bezuinigingsaanpak en concludeert: "Krugman heeft mij er van overtuigd dat de nieuw-Keynesiaanse benadering het beste is dat de macro-economie te bieden heeft."

Echter, eerder besprak Kerstholt (2005) het boek van mij en Hans Hulst (2003) *De ontketende kiezer*. Ik moet constateren dat FK in 2012 lijkt vergeten wat hij in 2003 schreef. Bij zijn bespreking van PK negeert hij vervolgens ook mijn kritiek uit 1997 op PK, zodat zijn conclusie ook daarom in de lucht hangt. Al met al krijgen de lezers van *Civis Mundi* een eenzijdige en deels misleidende conclusie in de maag gesplitst. Dat was ook al het geval met diens bespreking in 2005 (zodat het wellicht goed is dat hij e.e.a. is vergeten), maar het stemt wel zorgelijk.

Mijn conclusie hieronder zal zijn dat FK het beste verzocht kan worden beide besprekingen nog eens over te doen. Het zou mooi zijn wanneer ook anderen dat deden, met het oog op de broodnodige synthese van het economisch denken over de crisis.

In het navolgende komen aan de orde: (1) boekbesprekingen in het algemeen, (2) de bespreking van PK, (3) mijn kritiek op PK, (4) de bespreking uit 2005, en (5) de conclusie. Mijn excuses voor de vele k-klanken in dit artikel, het is een opmerkelijk toeval. Ik gebruik de vorm "bespreking van ... door FK" om de besprekingen aan te duiden. Overigens staan er enkele andere besprekingen van TC & HH (2005) door anderen op de website <http://thomascool.eu/SvHG/SvHG.html>.

Boekbesprekingen in het algemeen

Een heldere bespreking en een genuanceerd oordeel zijn voor lezers vaak belangrijk voor de beslissing het boek al dan niet te willen bekijken. Dat het goed gaat is geen garantie. Een boekbespreking is lastig. Een auteur besteedt wellicht jaren aan een project, en een bespreker moet dat in enkele pagina's samenvatten. Kent de bespreker wel alle literatuur waarnaar verwezen wordt? Vervolgens behoudt de bespreker de vrijheid van meningsuiting. Het kan een mijnenveld van misverstanden zijn. Om die reden adviseer ik recensenten van mijn boeken om concept-teksten aan me te laten lezen en de gelegenheid tot commentaar te geven. De recensent houdt natuurlijk zijn vrijheid. Waar concepten ter inzage zijn gegeven is in de praktijk wel gebleken dat misverstanden zijn voorkomen. Zulke misverstanden komen niet voort uit een mindere kwaliteit van mijn boeken. Het blijkt gewoon dat recenseren lastig is, vooral voor vernieuwende inzichten die soms moeten rijpen.

De situaties bij boeken zijn vervolgens niet vergelijkbaar. Laat ik als voorbeeld de boeken van PK en TC nemen. Het is mooi dat ik een algemeen verschijnsel kan duiden met een voorbeeld dat direct ook het onderwerp van dit artikel vormt.

PK heeft professionele editors en verschillende collegae die meelesen en meediscussiëren zodat zijn boeken gepolijster kunnen zijn. Nu schrijft PC vlot dus we kunnen ervan uitgaan dat het toch grotendeels zijn werk is. Maar je kunt je voorstellen dat FK geen concept-recensie aan PK toestuurt omdat het minder nodig is. Het is overigens ook minder praktisch, ook al omdat PK geen Nederlands kan lezen.

PK schrijft voor een groter taalgebied en kan dus gemakkelijker een boek schrijven dat zowel wat technischer is als toch toegankelijker qua presentatie. Er zijn in de USA bijv. veel meer leraren economie dan in Nederland en Vlaanderen. TC daarentegen heeft een kleiner taalgebied, en moet (a) voor de techniek het Engels kiezen en daarnaast (b) voor het Nederlands een veel eenvoudiger niveau om voldoende lezers te bereiken. Voor TC is het lastig om hiervoor de verschillende meelezers te vinden, vooral ook omdat hij door de directie van het Centraal Planbureau (CPB) met censuur en laster is ontslagen en hij hiertegen protesteert zodat niemand meer met hem wil praten. Recensenten krijgen dus de uitdaging hier zorgvuldig mee om te gaan.

Last but not least is er het verschil dat PK oude koeien uit de sloot haalt terwijl TC een vernieuwing van het economisch vakgebied ambieert. Het kan voor een recensent lastig zijn om het verschil te zien. PK vertelt al twintig jaar zo'n beetje hetzelfde verhaal dat ook al in de leerboekjes is te vinden, en zijn boeken ontmaskeren slechts de trucs die de neoliberale beleidsmakers en hun verwante hoogleraren uithalen. TC heeft veel bewondering voor PK want hij heeft de boeken van PK altijd leerzaam gevonden. Toch valt te betreuren dat PK nooit het werk van TC heeft bestudeerd, want dan waren al die trucs en weerleggingen wellicht voorkomen met een definitieve weerlegging van de neoliberale dwalingen. Ook hier zien we de uitdaging voor FK, van origine socioloog, om goed met deze verschillen om te gaan.

De bespreking van PK door FK

Wanneer je aanneemt dat TC niet bestaat, dan kun je de bespreking van PK door FK als redelijk beschouwen. Ik had PK al eerder gelezen en ben niet geneigd hier nu meer over te zeggen. Het gaat momenteel om de besprekingen door FK ook in relatie tot elkaar en de crisis. In die context kunnen we de bespreking van PK nemen zoals hij is. De bespreking is onvolledig en misleidend gegeven door wat we weten omtrent TC, niet omtrent de informatie over PK als zodanig. Kortom: het lijkt een aardig recensie. *Het lijkt zo*. Wanneer op een verpakking "rundvlees" staat, en de recensent zegt "ja, er zit vlees in" dan kan het nog steeds zo zijn dat de recensie misleidend is. Aardig van de recensie is wel dat FK de empirische onderbouwing door PK langsloopt. Het wonderlijke is dat neoliberalen dat blijkbaar minder doen.

Mijn kritiek op PK

Mijn kritiek TC (1997) op PK is dat hij niet kijkt naar: (a) de invloed van belastingen op werkloosheid, (b) het nationale kader van de coördinatie van het economisch beleid. Mijn paper staat op de onofficiële site die een fan van PK heeft ingericht. Het is opgenomen in DRGTPE (2011). Het is me nog niet gelukt om het onder PK's aandacht te krijgen. Klaarblijkelijk is er ook niemand in de kringen rondom PK die het werk van TC leest en dan tegen PK zegt dat hij dat eens moet lezen. TC en PK hebben elkander eens ontmoet bij een lezing voor de Koninklijke Vereniging voor Staathuishoudkunde (KVS), maar hij was juist komen invliegen, had serieus slaaptkort, en kon nog net zijn lezing houden en handjes schudden. Een probleem is dat de voorzitter van de KVS zich misdraagt, zie TC (2013c), zodat ook deze niet tegen PK heeft gezegd dat hij eens dat werk van die TC zou moeten lezen. Wanneer FK bij zijn bespreking van TC in 2005 ook naar de onderliggende onderbouwing had gekeken, dan had hij ook de kritiek van TC op PK gezien, en was dit de bespreking in 2012 ook ten goede gekomen. Quod non.

De bespreking van TC door FK uit 2005

FK (2005) bespreekt het publieksboekje van TC & HH (2003). Het aardige is dat hij wederom grote waarde hecht aan de empirische onderbouwing. Hij gaat dan echter voorbij aan het onderliggende werk van TC (2000, 2011), de eerste editie uit 2000 die in 2003 beschikbaar was, en die niet essentieel verschilt van 2011, en die al jaren als PDF op de website staat. Door de onderliggende wetenschappelijk verantwoorde analyse en empirische onderbouwing te negeren komt FK tot deze tendentieuze en lasterlijke uitspraak:

“Mijn belangrijkste punt van kritiek op Cool is dan ook, dat hij zich te veel door de verpletterende schoonheid van zijn idee heeft laten meeslepen en dat hij zijn achtergrond als econometrist in feite verzaakt heeft door zijn ideeën niet aan gedegen econometrische toetsing te onderwerpen.”

TC (2005a) is een antwoord op de “bespreking” per alinea. TC (2005b) is een protest bij de UvT inzake de wetenschappelijke integriteit. De UvT wijst dit af, en door mijn tijdelijke verhuizing naar het buitenland ben ik er niet aan toegekomen dit aan KNAW / LOWI voor te leggen.

FK (2005) was gepubliceerd op de website van Globalalternatives, XminY en “Voor de verandering”. Ik heb ook de redactie van dat medium aangesproken, en toen dat geen effect had, vormde TC (2005c) een klacht bij de Raad voor de Journalistiek betreffende: ““klaagschrift” t.a.v. een onjuiste, tendentieuze en grievende berichtgeving in een recensie van een publieksboekje, zonder dat deze recensie mij vooraf ter inzage is gegeven, welke recensie is geschreven op persoonlijke titel door een wetenschappelijk medewerker van de Universiteit van Tilburg, en geplaatst op de internet site van “Voor de Verandering”.” Omdat tegelijkertijd een andere klacht bij de RvdJ werd afgewezen door de RvdJ met gebrek aan logica en gevoel voor belang van journalistieke volledigheid, en de RvdJ zichzelf daarmee zinloos verklaarde, heb ik die klacht t.a.v. FK maar ingetrokken. In de UK had men een af luisterschandaal, in Nederland is er een niet-luister-schandaal.

TC (2013b) bespreekt de storende rol van de Socialistische Partij (SP) bij discussies over de economische crisis. Mensen denken dat een discussie over de inhoud gaat, maar dan zitten daar plotseling activisten van de SP tussen die alleen zieltjes willen winnen en die dan slogans en drogredeneringen gebruiken waardoor de inhoudelijke discussie niet opschiet.

In die bespreking staat een paragraaf over Globalalternatives, XminY en “Voor de verandering”, want hierin blijken kopstukken uit de Socialistische Partij actief. XminY is ooit opgezet vanuit een oproep vanuit de Wereldraad van Kerken, maar we zien de coördinatie daar vervuld door beroepsactivisten vroeger Hans van Heijningen (SP partijsecretaris) en daarna Tuur Elzinga (SP senator). Mogelijk zijn zij naast hun socialistische inspiratie ook religieus bevroegen maar even goed zijn ze druk bezig met slogans en acties. De Globalalternatives redacteur die het beroep van TC (2005c) afwees en daarover geen gesprek wilde was dr Lou Keune, ook UvT medewerker, wellicht partijloos, maar blijkbaar ook vooral gericht op slogans en actie. De website van Globalalternatives geeft aan dat men is verhuisd naar het “Platform Duurzame en Solidaire Economie”, <http://www.platformdse.org>, waarin LK ook weer zeer actief is. Heel typisch is dat men de solidariteit vernietigt door de analyse van TC te negeren en de censuur op het CPB in stand te houden. LK heeft wel kritiek op het CPB maar je moet maar hopen dat het klopt. Heel typisch is dat men de milieu-duurzaamheid vernietigt door de analyse van Roefie Hueting gelijk te stellen aan andere analyses zoals ISEW of de ecologische voetafdruk, terwijl iemand die het werk van Hueting bestudeert toch tot de conclusie komt dat die andere analyses duurzaam denkfouten maken. ISEW bijvoorbeeld compenseert milieuverlies met vrije tijd, maar als de ecologie vernietigd is overleef je het niet, hoeveel vrije tijd je ook krijgt. Bijvoorbeeld is daar ook professor Hans Opschoor met zijn “milieugebruiksruimte”, wat niet anders is dan de door Hueting eerder ontwikkelde milieufuncties maar met een andere naam en zonder verwijzing, en zonder de veel betere ontwikkeling tot het concept van het milieu-duurzame nationaal inkomen (mDNI).

Conclusies

Indien FK zich de bespreking uit 2005 nog had herinnerd, had hij zich kunnen realiseren dat PK voorbij gaat aan de punten die TC noemt: (a) invloed belastingen op werkloosheid, (b) coördinatiekader.

Als FK econoom was geweest in plaats van socioloog, dan had hij zich wellicht beter kunnen realiseren dat e.e.a. toch wel effect heeft op de integrale analyse. (a) Bijvoorbeeld wil PK de werkloosheid bestrijden door allerlei stimuleringsmaatregelen, maar wanneer mensen door belastingwetgeving vast zitten in werkloosheid, dan kun je stimuleren wat je wilt, maar dan moet je toch flink de inflatie aanjagen voordat je wellicht enig effect ziet. We zijn dan terug in de jaren 1965-1975 met zowel hoge werkloosheid als hoge inflatie, die juist de neoliberale revolutie ontketende. (b) Vervolgens toont PK dat de neoliberalen tegen de klippen op het wetenschappelijk bewijsmateriaal negeren, terwijl mijn advies van een wetenschappelijk gefundeerd Economisch Hof zulks juist tegengaat.

De enige verdediging die FK kan aanvoeren, is dat hij in 2005 oordeelde dat de analyse van TC geen empirische onderbouwing had, zodat hij het wellicht gerust mocht vergeten. Maar dat oordeel was dus tot stand gekomen middels bewust negeren van het bewijsmateriaal, alsmede het negeren van een protest van een collega-wetenschapper die hem terugmeldde dat de recensie niet deugde.

Wanneer FK in 2005 naar die onderbouwing in TC (2000, 2011) had gekeken, had hij ook de kritiek van TC op PK gezien, en dit had weer zijn effect gehad op de bespreking van PK door FK in 2012.

Mijn advies aan FK is beide recensies nog eens te proberen. Mijn advies aan de wetenschappelijke gemeenschap is dit ook te doen. TC 1990, 2000, 2011 geeft reeds een integratie van het werk van PK met andere analyses, en voegt daar cruciale nieuwe punten aan toe. Controleer het. En probeer de mechanismen van intersubjectieve en collegiale controle, integriteit en bezwaar en beroep op orde te brengen, die nu zo gefaald hebben.

Post Scriptum

Ik heb al jaren een structureel probleem een goede duiding te vinden voor het blad *Civis Mundi*. Als econometrist en leraar wiskunde ben ik gewend aan helderheid maar wereldburgerschap is een vage vlag die onduidelijke ladingen kan dekken. Er is evenwel een steen des aanstoots waardoor er aanleiding is wat diepgaander naar het blad te kijken.

Een eerste doelstelling van het blad is: "Civis Mundi stelt zich ten doel de bevordering van een wetenschappelijk-verantwoorde bezinning op de grondslagen, grondproblemen, de inrichting en functionering van onze samenleving in nationaal en internationaal verband." Ja, daarin kan ik me wel vinden. Ik verwijs dan naar mijn boeken *Trias Politica & Centraal Planbureau* (TP & CPB, 1994a), *Definition & Reality in the General Theory of Political Economy* (DRGTPE, eerste editie 2000), *Voting Theory for Democracy* (eerste editie 2001), *De ontketende kiezer* (2003) en *Democratie & Staathuishoudkunde* (D&S, 2012a). Wie de theorie in die boeken niet doorheeft loopt het risico niet-wetenschappelijk-verantwoord bezig te zijn met bovengenoemde grondproblemen.

Vervolgens stelt *Civis Mundi*: "Het stelt zich hierbij op de grondslag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) en de verdere juridische uitwerking hiervan." Ja, ook dit is mooi, en ik verwijs dan naar mijn recente melding (2013a) aan het College voor de Rechten van de Mens t.a.v. het recht op werk cq. het collectieve recht op volledige werkgelegenheid.

Eerder dit jaar had ik een wonderlijke ervaring met het blad, zie TC (2013c).

Literatuur

PM. Thomas Cool is econometrist (Groningen 1982) en leraar wiskunde (Leiden 2008) en hanteert sinds circa 2004 als wetenschapper de naam Colignatus voor een beter onderscheid t.a.v. zijn politieke positie. Zijn website is <http://thomascool.eu> en zijn weblog is <http://boycottholland.wordpress.com>.

- Cool, Th. (1994a), "Trias Politica & Centraal Planbureau", PDF op <http://thomascool.eu/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Record/1994/11/30/TPenCPB.html>
- Cool, Th. (1994b), "Aan de wetenschappelijke collega's van het Centraal Planbureau", p200, zie <http://thomascool.eu/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Collegas/200.html>
- Cool, Th. (1997), "UNEMPLOYMENT SOLVED: AN ANSWER TO KRUGMAN, PHELPS, OMEROD, AND HEILBRONER", <http://econpapers.repec.org/paper/wpawuwpgt/9704002.htm>
<http://www.pkarchive.org/others/krugmanetc.html>
- Cool, Th. en H. Hulst (2003), "De ontketende kiezer", PDF op <http://thomascool.eu/SvHG/DOK/DOK-Aankondiging.html>
- Colignatus, Th. (2005a), "Antwoord op de bespreking door Kerstholt", <http://thomascool.eu/SvHG/DOK/Globalalternatives-2005-02-22.html>
- Colignatus, Th. (2005b), "Integriteit aan de Universiteit van Tilburg", <http://thomascool.eu/Thomas/Nederlands/TPnCPB/KNAW/2005-03-UvT.html>
- Colignatus, Th. (2005c), "Klacht bij de Raad voor de Journalistiek", <http://thomascool.eu/Thomas/Nederlands/TPnCPB/Pers/2005-03-25-AanDeRvdJ.pdf>
- Colignatus, Th. (2011a), "Definition & Reality in the General Theory of Political Economy", PDF op <http://thomascool.eu/Papers/Drgtpe/Index.html>
- Colignatus, Th. (2011b), "Voting Theory for Democracy", 3e editie, PDF op <http://thomascool.eu/Papers/VTFD/Index.html>
- Colignatus, Th. (2012a), "Democratie & Staathuishoudkunde", <http://thomascool.eu/SvHG/DenS/Index.html>
- Colignatus, Th. (2013a), "Brief aan het College voor de Rechten van de Mens", 6 januari, <http://thomascool.eu/Thomas/Nederlands/TPnCPB/RvdM/2013-01-06-AanHetCollegeRvdM.html>
- Colignatus, Th. (2013b), "Boeien, binden, benutten", <http://thomascool.eu/Papers/Drgtpe/Crisis-2007plus/2013-04-19-BoeienBindenBenutten.html>
- Colignatus, Th. (2013c), "Een wetenschappelijk kwalijke beschrijving van 65 jaar CPB door Frank den Butter", <http://thomascool.eu/Papers/Drgtpe/Crisis-2007plus/2013-03-17-TPE-FAGdenButter.pdf>
- Colignatus, Th. (2013d), "Het immigratietaboe" van Joost Niemöller is een xenofobe leugen", <http://thomascool.eu/Papers/Drgtpe/Crisis-2007plus/2013-03-09-CM-JNiemoller.html>
- Kerstholt, F. (2005), "BESPREKINGEN De ontketende kiezer: vrijheid en democratie in een sociale economie", oorspronkelijk <http://www.globalalternatives.nl> maar daar niet meer te vinden, en beschikbaar op <http://thomascool.eu/SvHG/DOK/Globalalternatives-2005-02-22.html>
- Kerstholt, F. (2012), "Het gelijk van Paul Krugman. Nieuw-Keneysiaanse theorie beste verklaring voor de huidige crisis in de eurozone. Bespreking van Paul Krugman, "End This Depression Now", 2012," <http://www.civismundi.nl/?p=artikel&aid=1895>